

IŠEIVIŲ DRAUGAS.

Skiriamas svėtimoj šaly gyvenantiems lietuviams

Adresas Redakcijos ir Administracijos: Rev. JOS. NORBUT, Mossend, Lanarkshire, Scotland.

No. 36

21 LAPKRIČIO, 1914 m.

Vienas numeris 2d.

NUO REDAKCIJOS.

Išėivių Draugas

eis kas subatą, kartais ir tankiaus.

Kaina metams 8/-, pusmečiui 4/-, trims mėnesiams 2/. Amerikoj kaina metams \$2, pusmečiui \$1, trims mėnesiams 50 ct.

PRANEŠAM savo skaitytojams, kad *Išėivių Draugas* leidžiama į Lietuvą. Karei prasidėjus buvom sustabdę sinatinti į Lietuvą, bet dabar iš naujo jau pralėjome ir atsilyginsim su visais ėmėjais, iškalno užsisakiusiais. Irgi nuo to laiko pradėdam priiminėti naujus užprašymus į Lietuvą. *Išėivių Draugas* dabar Lietuvoj—maloniausias svečias, žmonės gavę, neatsidžiaugia, mat Amerikos laikraščių negauna, arba gauna už kelių mėnesių, savo nedaug gali apie karę rašyti, o *Išėivių Draugas* gaunama maž daug už 7 dienų. Gavom net laišku dėkuojančių už laikraštį, kurs jiems labai patinka. Tad geriausia dovana saviškiams Lietuvoj—užrašyti. *Išėivių Drauga*. Jei delei žinomo karės laiku sumišimo ir ne kiekvieną išleistą numerį gaus—tai gautas atneš daug džiangsmo. Kaina į Lietuvą: metams 8/ pusmečiui 4/, 3 mėnesiams 2/. Užrašyk giminiems.

PAMALDOS. — 22 Lapkričio Craignenk (pradžia ant 4) ir Kilbirnie, kaip visad. 29 Lapkričio Mossend.

Kalėdavimas jau irgi prasidės, tad 29 Lapkričio bus aplankytas Mossend, pradžia po pamaldų bažnyčioj. 30 Lapkričio Glebe Street ir Hunter's Building (John St.) Bellshill nuo 5 v.

Kitur bus pranešta savo laikų iš bažnyčios, per laikraštį ar kolektojų.

Mitingai Susirinkimai!

aukų klausime bus Lap. 22 Craignenke po pamaldų (apie 6 val.) ir Glengarnocke.

Šiuomi pranešama visiems išrinktiems aukų klausime **delegatams**, jog jų generalis mitingas—**suvažiavimas** skiriamas ant subatos, 28 Lapkričio, Bellshill, Old Masonic Hall (Blaivybės ir Skaityklos Dr.) salėje. Pradžia suvažiavimo ant 10 val. ryto. Visus išrinktuosius delegatais meldžiame pributi, nepavėluoti ir atsivežti su savimi išrinkimo popierius - protokolus. Programa susirinkimo: 1) išrinkimas suvažiavimui pirmininko; 2) išrinkimas komiteto, kurs rupintus rinkimais aukų Lietuvos nukentėjusiems; 3) sumanymai aukų klausime; 4) politiškieji Lietuvos klausimai; 5) delegatų sumanymai. Nedelegatai prie tarybų nebus priimami.

Šv. Kaz. Par. Dr. Komitetas.

prie vokiečių. Patįs vokiečiai skelbia sulaike rusus, atstumę ant Pilekainio. Bet tai tur but tik laikinas sulaikymas.

Užtai Lenkijoj

po pirmų pasisekimų vėl rusams nepasisekė. Vokiečiai nuo tvirtovės Thorno tarpe Plocko ir Wartos, patraukė ant Lencicos, atstumę rusus pagal Kutno, giriasi suėmę kelius desėtkus tukstančių belaisvių; bet tikriausiai tai tik pirmieji ir ėia žingsniai užpuolančių vokiečių, rusai trauksis gal kol nepribus jiems daugiau į pagelbą ir vėl pradės varyti vokiečius. Pastarieji pasinaudodami gelžkeliais gali lengvai užpuldinti netikėtai su tais pačiais kareiviais tai viename krašte, tai kitame, o rusai seniau bijojo parubežj gelžkelius tiesti, gi dabar turi temėkuoti per purvynus pėsti. Užtai daugelyj vietų išpradžių turi trauktis, kol pribuna daugiau speku, o paskiau jau vejas.

Vokiečiai irgi sakos atmušę rusus nuo Soldau ant Mlavoš. Jog rusai kad ir besitraukdami ėia nemano pasiduoti aišku iš to, kad mušiai ėia tebsitėsia kuosmarkiausieji ir todėl galima lankti, kad greit rusai galės ėia susilaukė pagelbos perlaužti vokiečius. Mušiai ėina šiaurėj nuo Lodz.

Žemiau Lenkijoj, į pietus nuo Ėenstakavos iki Krakowo per tą sąvaitę daugiau turėjom gandy, negu tikrų žinių. Buvo paduodama, kad rusai net pradėję jau apsiausti Krakowo miestą ir jo puolimas jau neišvengiamas, buk jau jis pradėjęs degti, tvirtovėj rusai užspeitę 100,000 vokiečių-austrų ir t.t. Istikrųj matyt rusai priėjo visai arti Krakowo, bet negali kol kas jo apsupti, gal dar nė nepradėjo: stovi prie Tarnov-Lodowica, nuopastarojo atmušę vokiečius. Toliau į piet ryčius nuo Krakowo rusai išnaujo pradėjo užiminėti kelius, vedančius per Karpatijos kalnus. Bukovinoj irgi varo austrijokus, žodžiu tariant laiko užėmę beveik visą Galiciją.

Be to gauta nepatikrinta dar žinia, kad rusų laivynas turėjo didelį mušį Baltijos jurėje su vokiečiais.

Patįs rusai skelbia, jog vokiečiai apšaudė Liepoją, kurs nuo bombų kai kur pradėjo degti. Svedai tvirtina, kad rusu laivynas mušėsi visą dieną su vokiečiais, bet nerašo, kas iš to išėjo, todėl, tikriausiai, tai tik prasymanmas.

Turkai

pasigyrė atmušę rusus, pergalėje ant Kaukazo; rusai tikrai pažengę šiek tiek gilyn į Turkų Armeniją ant Erzerumo gavo galutinai pasitraukti į parubežį, nes turkams atėjo pagelba. Bet dabar rusai skelbia vėl sumušę turkus arti Dutah, užlaikę parubežį. Šiaip jau ėia kol kas svarbių žygių nėra ko laukti. Rusai apšaudė iš laivų turkų portą Trapezundą. Turkų laivynas neskuba kibti į rusus. Anglai - Prancuzai laiko uždavę jėjiną į Dardanėlus ir sukasi Raudonaj jurėje, kur anglų jurininkai net šturmu paėmė seną turkų pakrančių fortą. Turkai paskelbė jau šventąją karę, kviečią visus musulmonus-magomėtus stoti į ją, bet, rodos, nieks nenori tos karės laikyti už šventą. Egipto chedivas lig šiol anglų pusę laikė, tik nėra tikra, ar jis nepakels maišto, bet anglai turi gana indijonų ir kanadiečių ir savo žmonių, kad tų maištų nesibijoti.

Serbai ir Juodkalnija

blogesnių susilaukė dieny, kalbama, kad vokiečiai-austrijokai nori užimti visą Belgiją ir Serbiją, o vėliau pasiulyti viemsusitaikinti, palikus kožnam savo, kaip buto prieš karę. Bet anglai ir rusai nemaną taikintis, kol visiškai nesumušę vokiečius. Tečiaus visgi vokiečiai maną pabandyti. Todėl Austrija pasiuntė prieš serbus savo kariumenę tiek skaitlingą, kad serbai jau nė nedrįsta pasigirti pergalėmis; tyli, tai matyt kad mušama. Per karę nė taip kaip paprastas peštynės; ką mušama tas visad tyli, o kai muša-tai girias. Austrai, sakosi, užėmę jau nemažai Serbijoj vietų arti Bielgrado ir toji sostinė turėsianti neužlgo jiems į rankas kliuti. Kad tik ir austrijokams neišeitų su jų maršu ant Bielgrado, kaip serbams išėjo su „maršais ant Serajevo.“

IŠ KARĖS LAUKŲ.

(SAVAITINĖ PERŽVALGA.)

Lietuvoj

Mažojoj ėina mušiai tarpe rusų ir vokiečių. Apskritai kalbant ėia rusai stipresni, palengva, bet stumia vokiečius atgal. Dabar vokiečiai ginasi ant linijos Gumbinė-Angersburg-Mozurijos ežerai. Rusai turi štikais imti veik kiekvieną žingsnį, ypač laikosi stipriai Mozurijos tarp ežerių. Rusai panaudoja ėia sunkesnes armotas, minas, plaišina vokiečių ginamas vietas, toliau nauji vokiečių būriai stoja. Vokiečiai laikosi iš paskutinių ir rusai tegali į

dieną padaryti po kelius varstus, po pekišku armotų trenksmu, lietum granatų. Tokių kruvinų mušių nebuvo kaip pasaulis stovi: kur rusai sueina su vokiečiais-ten abidvi pasi laikosi beveik iki paskutinio žmogaus, o kritus pirmai eilei jos vietą užima kita, po tos trečia ir taip begalo. Todėl iš abiejų pusių krinta tukstančiai žmonių. Vokiečiai neužleidžia dar Mozurijos tarpežerių, o rusams ėia sunkus priėjimas. Vokiečiai apsitverę drato tvoromis, rusai gi kerpa vėlas, kad prasimušus

IŠ KARĖS LAUKU.

Prancuzijoj

padėjimas beveik per savaitę nepersikeitė. Pracruzai-anglai užlaikė vokiečius visur, nedavė pažengti toliau Dixmude, vokiečiai liovėsi taip smarkiai užpuldinėti, matyt, rengiasi prie naujų šturmu. Anglams į pagelbą pribuvo nauji indijonų pulkai, belgai pasiuosti į Paryžių pasilsėti, jų vietą užėmė prancuzai iš Paryžiaus. Prancuzų valdžia jau nusprendus, kad niekad vokiečiai negalės išnaujo prie Paryžiaus prisitarti, todėl nutarusi dar šią savaitę persikelti Paryžium iš Bordeaux, kur buvo išsikrausę, si kuomet Paryžius buvo pavojuje. Šiaip jau nuolat skelbiama, kad ryto-poryto vokiečiai bėgs iš Prancuzijos, kad jie ten ir kitur sumušti, jau ten bėga, jau anglai įžengę į Lille, Ostendą ir t.t. bet kol kas tai vis tik svajonės, kurios jau šimtą kartų prigaudinėjo. Su vokiečiais kariauti ne juokai.

Japonai

jau neturi ką veikti.

Afrikoj

einą smulkus anglų susirėmimai su vokiečiais kolonijose ir burų generolas Botha kariauja su smulkiais buriais generolo Deveto ir Beyero. Bothai labai sekasi.

Vokiečių karės laivas kliuvo į holandų priepilauką, negalėjo savo laiku pasitraukti, todėl holandai laivą nuginklavo, o jo kapitoną suareštavo. Turka apšaudė amerikų laivą. Bet tas viskas, aišku, neišsąuks visgi naujų valstijų į karę įsimaišimo. Nė graikai, nė italai, nė rumunai, nė bulgarai neskubinasi pradėti karės.

Karė jau ir anglams nemažai įkyrėti turėjo, o kol kas jie mažiau nuo karės tenkintė. Betgi iš 200-300 tukstančių kariaujančių Prancuzijoj anglų sužeista, paimta į nelaisvę ar užmušta virš 70,000 t.y. apie ketvirtadalį. Tik, žinoma, anglai vietoj pasitraukusių pastatė du kartu daugiau naujų kareivių.

Anglai jau turi apie 1,200,000 kareivių ginkluotų, dauguma dar mažai mokinta, bet už kelių mėnesių anglai galėsį kokią pusmilijonį kareivių išstyt Prancuzijoj-Belgijoj. Nesusiraminsią tol, kol neturėsį ten pilno milijono durtuvų. Todėl parlamentas nutarė priimt į kariumenę dar visą milijoną kareivių, kad už metų—Britanijoj būtų virš 2,000,000 kareivių. Karės reikalams paskola pasiekė jau 450 milijonų svarų, uždėta nauji mokiesčiai, kaip ant ant arbatos po 3d nuo svaro, alaus po 1d nuo „pantės“ ir t.t.

Karaliaus Jurgio sunus ir ipėdinis išvažiavo kariauti prieš vokiečius į Prancuziją. Mirė labai garsus anglų generolas fieldmaršalas, atsizymėjęs karėje su burais ir afganais, labai mylimas kareivių Roberts. Senis nuvažiavęs į karę pamatyt savo indijonų, persišaldęs ir miręs. Roberts užsipelnijo visų, net priešų pagarbą.

NAUJAUSIOS ŽINIOS

patvirtina, jog rusams nepasisėkė Lenkijoj pagal Kutno, bet skelbia, kad išnaujo rusai užlaikę vokiečius ir varą atgal. Prusuose gi pagal Soldau, kur vokiečius veda pats generolas Hindenburg, viršiausias vokiečių vadas, vokiečiai traukiasi, palikdami išstius tukstančius užmuštų ir sužeistų. Pagal Angerburg rusai ant štikų paėmė vokiečių dratinėmis tvoromis aptvertas pozicijas, taip pat Mozurijos tarpežerius Buvelno ir Yrklo. Suėmė nemažai belaisvių, 19 armotų, 6 kulkasvaidžius ir t.t. Juodoj jūrėje rusai užpuolė būv vokiečių laivus Goeben ir Breslau, Breslau spėjo pabėgti, Goebeną gi rusai apgadina žymiai. Goeben—stipriausias vokiečių laivas—prjungtas prie turkų laivyno, jis su Breslau beveik atsveria visą turkų laivyną.

Kitur permainų nėra. Žinia apie muši Baltijos jūrėje nepatvirtinta.

Tauragė

Vokiečiai tą miestelį užėmė tuoj, kada rusai pasitraukė iš Tilžės. Pareikalavo iš miesto 80,000 markių, bet tegavo 4,000 rub: nesurinkta daugiau. Kriautuves ir gyventinai išpliešta. Vokiečiai suėmė valgomus dalykus, šieną, arklus, drobužius ir t.t. Net atgabėję iš Prusų kulemas mašinas ir iškulę javus-nusivežė sau. Apipliešti dvarai ir palvarkai apielinkėje. Žiemskio Šulco dvaras visai išgriautas, jo brolis, sledavatelis, sušaudytas. Kalbama, jog vokiečiai sušaudė ir Tauragės kleboną, kun. Kemėšį, artimą giminaitį buvusio Škotijoj. Ji vokiečiai laikė suėmę kaipo parankai, pareikalavę iš jo išduoti visus pinigų bažnytinius ir Vartotojų draugijos kriautuves, kurios jis buvo pirmininku, bet kun. Kemėšis atsiskakęs griežtai. Todėl ji, sakoma, sušaudyta.

Vladislavovas (Naujamiestis)—Čia ilgai rėdėsi vokiečiai. Apipliešė pilnai vietinius gyventojus. Miestelyj teliko gyventojų į 1½ tukstantį. Kiti buvo išbėgioję. Vokiečiai per 2 savaiti laikė kalėjime vietinius kunigus ir įžymesnius žmones. Platino tarpe lietuvių lakštus su paveikslais Šv. M. Panelės, Šv. Tėvo Leono XIII. ir kaizerio greta, su pažadėjimais lietuviams duoti karalių-kataliką ir t.t. Lietuviai betgi liuosiau atsikvėpė grįžus rusų valdžiai.

Iš Vilniaus rašo, kad neperstoja bėgti iš Suvalkų gubernijos pabėgėliai, kurie neturi kur dėtis, sakos palikę ubagais, vokiečiams išardžius Suvalkiją. Lietuvių Komitėtas, kurs rupinas pabėgėlių šelpimu, nusiuntęs Suvalkijon buvusį V. Dumos atstovą Bulotą ištirti ant vietos nelaimės didumą.

I Tauragė ir kitas Prusų pasienio vietas (Zemaitijoje) buvęs nuvažiavęs Kauno gubernatorius p. Griazevas, gubernijos žemės tvarkomosios komisijos naris ir kiti valdininkai apsipažint ir ištirt ant vietos ekonomijinį padėjimą gyventojų, nukentėjusių delei revkizicijų (kontribucijų) ir apipliešimų laike vokiečių užpuolimo, taipogi del surėdimo pardavimo maisto ir šieno kariumenės reikalams pačių žmonių, be mylistos tarpininkų-maklėrių.

Koki Yra Užduotis Ateinančio Viešo Škotijos Lietuvių Suvažiavimo.

Artinas diena, daugiausiai už savaitės įvyks Škotijos lietuvių kolonijų pasiuntinių suvažiavimas aukų rinkliavai Lietuvos nukentėjusiems sutvarkyt.

Su kokia mintimi tie delegatai į suvažiavimą turi vykti ir koksai to suvažiavimo uždavinys? Mano nuomone pirmutinis suvažiavimo tikslas ir užduotis išrinkt iš savo tarpo (suvažiavusiųjų) komitėtą iš kelėtos žmonių, kursai aukų rinkimą turėtų sutvarkyti, žinoma, ir prižiūrėti, o, kas svarbiausia, aukas surinktas priimt (jas lig laiko palaikyt, jei to reiktų) ir Lietuvon nusiųst, suradus tam tikrus komitėtus tenai, ant vietos. Tai tiesioginis ir pirmutinis suvažiavimo tikslas išrinkt komitėtą. Iš kelių tasai komitėtas turėtų susidėt žmonių patį suvažiavusieji turėtų nusprēt. Žinoma, nėra reikalo daug, užtektų, pavyzdyn, 6 ar daugiau asmenų. Suvažiavimas išrinkęs komitėtą gali skaityti savo atlikęs. Bet, žinoma, suvažiavime gali but nurodyta ir kiti dalykai, sulig nuomonės įvairi kolonijų lietuvių: kokią dieną išrinkt aukų rinkliavai, vienu, ar keliais sykais aukas surinkt? Kokias vietas Lietuvoje labiausiai šelpt? Man rodos, kad nukentėjo labiausiai ir vien tiktai nukentėjo Suvalkų gubernija, tat ir aukos turėtų buti suvartotos kuo ne išimtinai Suvalkų gubernijos lietuvių pašalpai. Bent, kaip žinome, taip yra dabar. Suvažiavime galėtų delegatai išreikt siuntusių nuomonę kaslink aukos didumo: kiek duoti mažiausiai. Bet šionai, man ding, butų sunku ką nors griežtai nusprēt, nės auka yra liuso noro ir išgalies dalykas.

Viešas Škotijos lietuvių suvažiavimas, išrinkęs komitėtą ir aptaręs didumą tų dalykų, kurie yra sąryšyje su aukų rinkimu, jų sunaudojimu ir t.t., galėtų beabėjo, jei panorėtų ir laikas leisti, palėst taip vadinamus politiskus, tautiskus savo tėvynės, Didžiosios Lietuvos, reikalus. Žinomas daiktas, ką čia gali svarstyt ir nutart ta sauja Škotijos lietuvių? O dar labiaus, kas čia tuojaus išgirdęs pabugs ir išklausus išpildys kokius tenai lietuvių reikalavimus? Bet tas butų patiems lietuviams gerai: nevienas mažai tenuvokia apie politiskus Lietuvos reikalus, o čia svarstant išgirstų, suprastų, gal ir geriaus susipratusiu lietuviu paliktų. Tokiu budu vis augtų tautiškai-politiškas lietuvių subrendimas. O gal buti kuomet toliaus tas subrendimas ir bus reikalingas. Apie tuos dalykus kalbant Škotijos lietuvių suvažiavimas negalėtų, beabėjo, labai tolintis tuose dalykuose nuo kitų lietuvių, pav. Amerikoje arba Lietuvoje, vienybės tuose reikaluose ir logiškumo delei. Čia galėtų buti aptarta Lietuvos autonomija—savyvalda, plati ar siaura, kiti tautiški, politiški lietuvių reikalai. Suvažiavimas, paveikslan, galėtų igalioti kelis arba pati komitėtą ginti lietuvių reikalus Europos spaudoje, arba igalioti lietuvių biurą Paryžiuje, kaip padarė Amerikos lietuviai ir t.t.

Reiktų suvažiavime užsinaut lietuviams ir apie savo lietuviškus reikalus Škotijoj: buti lietuviams, bet to vardo vertais, nepriiminėt daugiau anglišku pavardžiu, kas tankiai padaro kėblumą, pagaliaus, nuostolius, mažina lietuvių garbę ir vardą, užmigdo ir temdo tautystės supratimą. O gal kas iškeltų ir

daugiau tokių ar panašių dalykų. Tiktai reiktų visiems išrinktiems paskirtu laiku, išrinktoje dienoje į suvažiavimą atvykt. Diena beabėjo bus patogi-subata, vieta taipogi, pagal pačių kolonijų daugumos norą Tiktai erektų vėluoties. Kad apie 10-11 v. pradėjus suvažiavimą, nės paskui, suvėlavus susirinkimo pabaigą, kaikiuriems nepatogu sugrįžt Tat vyrjai, bendras reikalas...bendran barbar...Keliuokime į bendrą suvažiavimą su tokiomis mintimis!

Kun A. Šveistris.

PETROGRADAS LENKIJAI.

Petrogrado miesto visuomenė labai jautriai priėmė sumanytą rinkt aukas lenkų visuomenei, nuo karės nukentėjusiai. Paskirtą dieną daug sunėsta baltinių, šiltų rubų ir visokių aprėdalu. Tarp tų mažos vertės aukų atsirado ir didesnės aukos-piningais po kelius tukstančius rublių nuo pavienių asmenų, draugijų, fabrikantų ir t.t. Sako išviso Petrograd'e susirinkta Lenkijos gubernijoms, nuo karės nukentėjusioms, iki 200 tukstančių rublių. Rusijos sostinės takais eina ir kiti didieji Rusijos miestai: Maskva, Kijevas. Kijevo miesto spauda karštai aptaria Lenkijos šelpimo klausim. Taip Lenkija plati, ji visiems žinoma, ja rupinamasi...Bet kas pasirupins ir sušels Lietuvą, mažžemę, mažai kam žinomą, kuri taipgi, o gal nemažiaus už Lenkiją nukentėjo vokiečiams užpuolus?

Dar vienas Petrogradas.

Iš Lietuvos praneša, kad sodžius Peterburgas, Kauno tvirtovės rajone, 5-7 viorstai nuo Kauno miesto atstu, apgyventas vietų lietuvių, liko perkrikštytas į Petrogradą.

Laikraštis *Matin* skelbia, kad Rheinse (Prancijoje) laike bombardavimo užmušta 1200 civilių asmenų, be kareivių, gynusių miestą. Miestas Rheims turėjo 80 tukst. gyventojų, truput daugiau už Kauno miestą.

I susitvėrusi Vilniuje komitėtą šelpt pabėgėliams iš Lietuvos ir Zemaitijos, kaip sužinojome, įeina 19 žmonių. Komitėto pirmininke išrinkta p. Liandsbergienė, sekretoriumi kun. Juzukevičius.

Bėgdami iš *SUVALKŲ*, rašo rusų laikraštis „Birževija Viedomosti“, vokiečiai surinko apielinkių gyventojus (vyrus) surišo juos ir sumetė į pirmos eilės perkasu—transėjus, gi patį pasisliepė perkasuose antros eilės. Rusai, žinoma, labiausiai emė šaudyti į pirmą perkasą nežinodami, jog ten tėra vien beginkliai lietuviai. Kada gi rusai pastebėjo klaidą ir iškrapštė vokiečius iš antros eilės perkasų, pirmoj rado beveik visus žmones išmuštus, kelius tik sužeistus ir sveikus.

ALVITŲ del šventės bažnyčioj prisirinko nemažai žmonių. Kunigas laikė mišias. Tuo tarpu vokiečiai pradėjo šaudyti į bažnyčią iš didžiųjų armotų. Vienas šuvis išardė sieną, kuri įgriuvo į bažnyčios vidurį, o ant jos užgriuvo lubos. Daugybė žmonių sunkiai sužeista, nemažai ką prislėgė iki mirties.

NUO APLUZUSIOS GRIGELĖS IKI VATIKANO RUMŲ.

(Šventojo Tėvo Pijo X gyvenimas.)

VIII—SARTO-KANAUNINKAS.

Jau 1875 metais vyskupas Zinelli paskyrė Juozapą Sarto kanauninku prie Treviso katedros. To delei prisijėjo naujam kanauninkui palikti savo seną vietą. Salzano žmonės negalėjo savo klebono gana atsigailėti, palydėjo jį nusiminę.

Persikriauštyti iš Salzano į Treviso Juozapui Sarto nebuvo sunku: jokių turtų jis neturėjo, išdalino juos seniai vargnoliams, sau tik skolas savo pasilaikydamas. Tų skolų buvo nemažai ir mažinti jas tegalėjo labai palengva. Drąsiai galėjo kalbėti apie jį Salzano žmonės, jog atvyko jis į parapiją apsiaustu apdevėtu, o išvažiavo visai be jokio!

Vyskupas Zinelli pats buvo nepaprastų gabumų žmogumi. Matė jis, jog kunigai, kurie privalėtų visiems šviesti mokslu ir gražių paveikslu, nevisad uoliai savo priedermes pildo. Kai kuriems tai dar trukdavo didesnio prasilavinimo. Tas blogai atsiliepdavo ant visos vyskupystės katalikų morališko stovio, duodavo liusiai platintis bedievybei, burtams ir t.t. To delei pirmiausiai jis ėmėsi taisyti dvasiškią, reikalauti iš naujai prie dvasiško luomo prisidedančiųjų didesnio mokslo, ant žymesnių vietų skirti prakilnesnės doros ir geresnio išsilavinimo žmones. Ypač daug atkreipdavo atidos į kunigų Seminariją: aišku, jog iš geresnės mokyklos ir kunigai bus geresniais. Todėl pasistengė Seminarijos perdėtiniais pastatyti žmones išymiausius, augšto mokslo, gilios išminties, didelio ir karšto pamaldumo.

Vieną iš svarbiausių vietų Seminarijoje pavedė jis kanauninko Sarto rūpesčiui: paskyrė jį klerikų dvasišku vadovu bei kapelioniu, atiduodamas per tą į jo globą dvasišką išsilavinimą busiančiųjų kunigų. Ir neapsiriko: geresnio globėjo veltuo butų jieškota.

Jo pirma prakalba į klerikus užkariavo jų jaunas širdis savo atvirumu, širdingumu.—„Tai tik, pratarė jis, paprastą kaimo kunigą valia Dievo pasiuntė į jus tarpą“... Bet tas „paprastas sodžiaus kunigas geriausiai mokėjo uždegti jaunas širdis, patraukti klausytojų protą, įkvėpti pamaldumą, rimumą, darbštumą ir atsidavimą savo priedermėms.

Privatiniame gyvenime kanauninkas Sarto niekuo nesiskyrė nuo Sarto-Tombolo kamendoriaus bei Salzano klebono. Taip pat sau mažai tereikalavdavo, taip pat didesnė dalį savo įeigų atiduodavo pavargėliams. Tuos šelpti nepaliaudavo nežiurint į tą, jog tankiai ir apsigaudavo, sušelpdavo nevertus: pergerą turėjo širdį ir nemokėdavo prašančiam atsakyti. O suvargusių žmonių visur yra tiek, kad nė didžiausių įeigų nepakaktų visu

aprupinimui. Todėlei negalėjo buti nė kalbos apie susidėjimą kokio turto, kada neištekdavo ant savo neatbutiniausių reikalų, kada neatlikdavo grašio sušelpimui savo neturtingų giminių. Pastarieji, tiesa, patį sau ant duonos užsidirbdavo ir jokių iš kanauninko Sarto pašalpų nė nereikalavdavo. Užtatai kiekvienas apielinkės pavargėlis, koznas ubagas žinojo kelią į neturtingai apstatytus „savo“ kanauninko namelius, žinojo, jog ten laukia meilus žodis, suraminimas, užuojauta ir galutinai mažesnė ar didesnė pašalpa.

1879 metais mirė visų apgailėtas vyskupas Zinelli. Sarto pajuto netekęs savo geriausio globėjo ir prietėliaus. Be to mirus vyskupui beveik visus metus vyskupystė turėjo išbuti be tikrojo ganytojaus, o priedermę rėdyti per tą laiką diecezija draugai uždėjo atsiprašinėjančiam ir atsikalbujančiam kanauninkui Sarto: taip jau tuokart buvo atsižymėjęs ir augštai gerbiamas dar jaunas kunigas.

Jau kaip vyskupijos valdytojas ir rėdytojas kanauninkas Sarto dar labiau stengėsi pasitarnaut Bažnyčiai, dar mažiau, jei tas buvo galima, tesikėlė į puikybę, dar gausiau šelpė Treviso pavargėlius.

Naujai išrinktas Treviso vyskupu kun. Apollonio Callegari irgi kun. Sarto visur išskirdavo, svarbiausias jam vietas pavesdavo, nes gerai žinodavo, jog viską kanauninkas atliks kuogeriausiai. Tuo tarpu pavyzdingo kunigo garsas nepaliko Treviso rybose, bet praplito toli, pasiekė Rymą. Todėl niekas nenusistebėjo, nebent patį kunigą Sarto išskiriant, kuomet pasklido gandas, jog buvusis Salzano klebonas Apaštoliškojo Sosto skiriamas į Mantuos vyskupu.

1884 metuose Treviso vyskupas pakvietė kanauninką Sarto į savo privatinę kopytelę, paprašė kauptis greta prie altoriaus ir trumpai pasimeldęs ieteikė jam Šv. Tėvo Leono XIII raštą, skiriančią jį vyskupu į Mantuą. Sarto neišstengė užlaikyti ašarų, ilgai atsisakinėjo ir atsikalbinėjo nesąs vertas, bet galutinai turėjo sutikti ir 16 Lapkričio tapo išventintas Ryme į vyskupu.

(Toliau bus)

Iš Marijampolės praneša, kad keletas vietos lietuvių studentų, baigusį šįmet medicinos fakultetą Maskvoje, k.a. Draugelis, Tekorius ir kiti padavę karo žinybai prašymą išreikšdami norą pastot kariumenėn gydytojais, taipogi keletas lietuvių išreiškė norą buti gailėstingomis seserimis.

Margu nynai.

Rankpelnis irgi...Lietuvos nuo karės nukentėjusis! Pastarais laikais „socialistai subruzdavo rengti vakarus R-nio naudai, idant jį prie gyvybės palaikius. Bet kas įstabu tai kad skelbia tuos vakarus sušelpiančius lietuvius per karę nukentėjusius! Štai, pavyzdžiui (N. 31), skelbia Blantirėj vakarą, kurio... „pelnas skiriamas R-nio sušelpimui... Tokiu budu, pasakyta ten, sušelpime savo brolius Lietuvoje. Kas žin ar ne sveikiau tiems broliams ne tik Lietuvoje, bet ir Škotijoje butų, jei R-nis kepšes užverstų?

R-nis gan tankiai rašinėja apie kun. Norbutą, kur kas tankiau neg Išeivių Draugas...Daeina net lig to, kad ištisus veik numerius jam dedikuoja, kaip tai neseniai padaryta į tą patį numerį sukimšus apie kun. Norbutą ir straipsnį, ir „laiską“ iš Kanados, ir korespondencijas, ir net savo dviejų klounų-durnelių, „Frankio ir Tamošiaus“ „pasikalbėjimą“! Mat ir juodu daug ką išmanančiu ir turinčiu pasakyti apie tą įkyrėjusį Norbutą.

Ar tik R-nis „nesudavatkėjo“, neliko perdėm „kuniginiu“, o gal apsirgo norbutomanija?

Tas pats apsirgęs laikraštis net iš kelių atvejų mėgino pertikrinti savo skaitytojus, kad kun. Norbutas patariais lietuviams šelpti „milijonierius, dvarininkus, turtingus ukininkus, o visai neminis apie pavargėlius“, kad net manas atstatyti aukautais pinigais telegrafų stulpus, supirkti arklius dvarininkams, sakąs kad nesąs suskis kaip esą Škotijos lietuviai, galis šelpti savą tėvus svarais ir t.t. Pačalios, prispirtas prie sienos itekmingų Carfino „draugų“, kurie buvę ant mitingo ir patį girdėję gavo vėliau už R-nį akis svilti, turėjo prisipažinti apsimelavęs perdrąsiai...Ar neverčiau butų nemeluoti ir vėliau neturėt reikalo atšaukinėti?..

Lietuviai žino senovės pasaką: žmogaus bajoriškumą pažinsi iš to, jei jis laiko baltą ošką. Sako, kad seniau gyvenęs bajorėlis, labai šlachcheckas, ale dar labiau piktas. Kad turėt ant ko savo piktumą numalšint išitaisė jis sau baltą ošką, kurią visad laikydavo pririšęs prie triobos ir ją. Supykęs ant ko tuoj šokdavo su pagalgaliu prie nelaimingos oškos ir lygindavo jai šonus. Vaikas puodelį sudaužė—išpert kailį oškai, višta langą „išjojo“—oška kalta, kaimynas ipykino, atsakyk oška, lietaus nėra—apmušk ošką, per daug lietaus irgi nukentėk oška! Dabar gi galim sakyti: žmogaus „socialistiskumą“ pažinsi ne iš oškos, o tik iš tos neapykantos, kuria jis dega kas link kunigų. Jei žmogus nuolat už kunigų užkliuva, nuolat juos smeizžia, niekina, jei pas jo ir pusrytis ir pietai ir vakarienė iš kunigų, jei jis kunigus kaltina ir už tai, kad jam vaikai langą išdaužė, kad vakar buvo lietus, o šiandien sninga ir t.t. tai aišku kaip diena, kad tai ištikičiausias lietuviškas „socialistas.“ Lietuvišką socializmą net patįs kitų tautų socialistai pas savęs vadina—„kunigofobija.“

Glasgovo lietuviai darė mitingą aukų rinkimo klausime, o „socialistai“ ir jų pataikunai darė kitą, užmiršdami, kad septyni vieno nelaukia. Atlikus pirmąjį mitingą ir užbaigus, išrinkus delegatus, „socialistų vaiskas“ norėjo šturmu paimti blaivininkų salę ir užvesti savo mitingą, nes pirmas be jų nebuvęs teisėtas. Po ilgų atakavimų, kur kuo nepriėjo prie kumščių, lietuviai privertė socialistų vaiską, surinktą iš visų Glasgovo ir ne Glasgovo užkampių, rusišku ir anglišku rekrutavimo budu (del didesnio efekto, sako, buta net kelių žydelių), pasitraukti „Hurled and driven back in disorder“ vaiskas išnauro užėmė pozicijas „socialistų“ salėje ir ten nutarė apskelbti visiems Škotijos lietuviams karę ir sukelti visur maištą aukų klausime. Lig šiol „pakėlė buntą“ tik dalis Bellshillės „socialistų“, kurie ir stengiasi visiems įkalbėti, jog geriau „socialistams“ atsimesti nuo visuo-menės.

Užtai kunigui Šveistriui kliuva nuo „socialistų pipirų“, viena, kam jis kunigas, o ne „socialistas“, antra, kam jis, vadovaudamas mitingu, nesusiprato palaukti vieną kitą valandą „socialistų.“

Man rodos, kad atėjus į laiką nebut buvę klausimo, kad čia kaltas ne kun. Šveistris, o tik patįs Glasgovo „socialistai“, kurie atsiminė, kaip lietuviai sako, tik iš namirėlių p... Censor.

KAIP MIRŠTA KARĖS LAUKE.

Karės laike galima prisiklaustyti, prisiskaityti, o kai kada ir pamatyti visokių liudny, perimančių žmogų prietikių-atsitikimų, taipogi pilnų krikščioniškos drąsos, rezignacijos ir gilaus, gyvo tikėjimo paveikslų.

Vienas rusų armijos oficeris rašo: „Aš šojau žvalgu, štai raudu vieną kareivį, pavirtusį ant žemės ir iš pažiūros visai negyvą. Pamatęs mane padarė ženklą. Sustojau, padavęs arklį palydovui, priėjau prie mirštančio, nors labai skubinaus.—„Jūs mylista nuimkite nuo manęs kryžiuką: negaliu pasiekti.“ Su vargu aš nuėmiau nuo kareivio kaklo kryžiuką ir padaviau jam į rankas. Visą kareivio krutinę buvo sudraskyta, rubai persigėrę krauju. Matomai jo nesuskubo paimt sanitarai. Pamatęs savo kryželį kareivis sududėjo ir paėmęs dešinėn rankon aiškiai pradėjo kalbėti „Tėve musu.“ Bet jo balsas pradėjo vis silpt ir silpt. Iki pusės atkalbėjęs mirštantis nutilo. Paėmęs ranką pajutau, kad pulsas nustojo plakes... ranka vis laikė suspaudus kryžiuką, o atvertos, stiklinės akis žiurėjo į Nukryžiuotąjį. Aš persižegnojęs nuėjau, bet negalėjau atsitolinti be ašarų,—rašo oficeris. Vargėas kareivis taip ir paliko ant amžių bežiuris į kryžių. Štai aš ir sau trokštu tokio doro, karžygiško ir gilaus tikėjimo perimto mirimo!“ baigia oficeris.

LAISKAI IŠ LIETUVOS.

Laiške iš Lietuvos, rašytame 17 Spalių (naujo kalendoriaus), Garevičienė iš Marijampolės gm. Degučių sodžiaus, savo vyrui, gyvenančiam Bridgetone (Glasgowe) rašo: „Vokiečiui Suvalkiję užėjus buvo pasidarę baugu, baisu ir pavojinga... viskas pabrango: už eukraus svarą mokama 40 kap., kerosino svaras 12 k., duonos Marijampolyje beveik negalima buvo tuo laiku gauti visai, duona kepama vien tiktai kariumeni... Visi „raudonbiliai“ paimti kariumenėn, beveik visi vyrai paimti prie darbų: pylimams daryt, ravams kast, namie liko tiktai moteris, vaikai ir seneliai nekurių ir vasarojus vėlybesnis liko nevisai suimtas. Vokiečiai į pačią Marijampolę nebuvo įėję, nes rusai jų nuleido, atmušė... Degučių sodžiuje, arti Marijampolės, visgi vokiečiai sudegino 9 ukininkų gyvenimus... žmonės buvo išbėgę toliaus. Aš buvau nubėgus su vaikais 14 viorstų į Egliskelius, dabar einu per žmones rinkdama sau ir vaikams duonos karni... iš žmonių paimta beveik visi gyvuliai, vieniems mokėjo gyvais pinigais, kitiems tiktai davė popieriukuskvitas.

Nuo Prūsų rubežiaus iš Žemaitijos rašo... Viskas atpigo, kas reikia perduoti. Už žasį mokama 40 kap., seniaus nuo 80 k. iki 180 k., penėtos iki 3 r. Nupuolė taipogi arklių, karvių ir kitų gyvulių kainos: į Prusus nebima, kitur taipogi... mūsų dvi karve paėmė kareivių „porcijai“...

Iš laiško, rasyto 29 Spalių iš Marijampolės apielinkių.

14 Rugsėjo prasidėjo pagal Marijampolės mušis, kuris tęsėsi dvi dieni, panedėlyj ir utarninke. Panedėlyj 14 Rugsėjo vokiečiai pradėjo artintis prie Marijampolės keliais nuo Keturvalakių, be perstojimo šaudydami iš armotų. Rusai taip pat atsakė armotų šuviais. Po trijų valandų mušio vokiečiai pasitraukė atgal. Ant rytojaus vokiečiai užėmė poziciją nuo Rudžių giraitės, taigi mes patekom į patį vidurį šuvių, bet, ačiū Dievui, likom visi sveiki, nors ištikrųjų nemanėm išlikti gyvais: granatos birte biro iš oro, daug kareivių sudegino. Apie mus iš valnų žmonių neužmušė nieko. Palei pačias mūsų triobas puolė tris granatos iš didžiųjų armotų, bet triobos likosi sveikos. O kiek iš laukiausių, mažesnių armotų puolė šuvių-nė nesuskaityti. Taip mušis tęsėsi visą dieną ir vakare vokiečiai vėl pasitraukė. Bet ant rytojaus jau rusai miesto negynė ir į jį įėjo vokiečiai. Miestė išplėšė lietuvių kriautes, nejudino tik žydu, nes tie pasitiko vokiečius šaudydami „ura“! Kaimeliuose plėšė iš žmonių visokius valgomus daiktus, atiminėjo gyvulius, ėmė kas pakliuvo. Bet už poros savaitių gavo pasitraukti. Dabar jau karė nusitraukė toliau, tiktai girdim armotų balsą. Mės, ačiū Dievui, ne nukentėjom nieko, viskas likosi kaip buvė. Visą laiką išbavome namie, niekur nepasitraukdami. Tiktai dabar labai tankiai reikia važiuoti į stojką (vežti kariumenę, maistą, amuniciją ir t.t.), po du kartu į savaitę.

Visą laiką buvo baisiai neramu, kaip kapuose, niekur nebuvo galima gauti jokių žinių, viskas išdraskyta, išmėtyta, laukai nuo armotų duobėti, išarti, pilni visokių karės sulaužytų daiktų ir užmuštų arklių bei žmonių. Į kariumenę pas

mus dar šiais metais nešaukė, o gal iš mūsų krašto ir nešauks. Pas mūsų jau prasidėjo žiema, oras atšalo...

Nuo. red.—Gavom dar nemažai laišku, bet negalėjom patalpinti, nes juose nieko įdomaus nebuvo: negi dėsi laikraštyt tokį laišką, kur per visus 4-6 puslapius tėra „uklonai“, pasikloniojimai Onai, Jonui, Marijonai, Jurgiui, K žiui ir Agotai ir dar šimtui niekam nežinomų ypatų, o po uklonų pasakyta, jog „daugiau neturim ką rašyti“... Prisiunčiant laiškus reikia žiūrėti, kad jame būtų kuodangiausiai turinio (pavyzdingas tame virš paduotas laiškas), reikia irgi pabrėžti kas laišką rašė, iškur, kada ir kam (neviskas; ašymėta užtenkamai čia padėtame laiške). Jei kas nori, kad jam laiška atgal prisiunstumėm, turi padėti ant to pačio laiške savo adresą ir prašymą atgal persiunsti.

LIETUVIAI ŠKOTIJOJ.

H.—LANARKHIRE.

9.—Motherwell.

Motherwell priguli kad ir ne prie didžiausių, tai bent prie didesnių Skotijos miestelių. Šalyp miesto randasi kelios anglių kasyklos, o pačiame nemažai dirbtuvių ir fabrikelių.

Lietuvių Motherwell kolonija diktoka, turi 271 dušią, tame skaitliuį suaugusių vyrų 102, moterų 56 ir vaikų 113. 52 vyrų gyvena su savo šeimynomis. Be to dar čia randasi viena lietuvių-liuteronka, ištekėjusi už ruso. Visi čionykščiai lietuviai dirba prie anglių kasyklų, seniau kai kurie eidavo į fabrikus, bet dabar, rodos, tokių visai neliko. Neseniai čia „socialistų“ įkurta kooperati-viška duonų kepykla, kuri varo reikalus ir kitose lietuvių kolonijose.

Motherwell'io lietuviai mažai kuo skiriasi nuo kitų Skotijoje gyvenančių viengėnčių. Ir čia gerokai isikerėjusi girtybė šalyp palaidų laisvių, atšalimo prie tikybos ir t.t. Tvarkiau gyveną ir geresnės valios Motherwell'iečiai nekartą jau mėgino atidengti pas savęs „Blaivybės“ skyrių, tuo tikslu lankėsi čia su prakalbomis ir lietuviai kunigai, bet galutinai iš to nekas išeidavo: prisirašydavo išpradžių po kelius-keliolika narių, bet neilgai trukus vėl išsiblaškydavo kas sau ir draugijos skyrius turėdavo paiti, nesulaukęs paramos, gero agitatoriaus, organizatoriaus, vien sutikdamas pasipriešinimą iš pusės girtuoklelių, net menkai geriančiųjų ir, žinoma, lietuviškųjų „socialistų“, kurie „Blaivybės“ draugijas mažiau užkenčia, neg, kaip sakosi, velnias šventinto vandens. Susijungę su pijuokeliais jie „pajuokimais“ lengvai nubaido nuo draugijos silpnesnių persitikrinimų lietuvius, kad ir visai blavių palinkimų: jug žinome gerai lietuvių baimę prieš „pajuokimus“, vis vien, kad tai tebutų ir kvailiausieji, visai nejuokingi. Jug tulas apsigovęs lietuvis, kurio „Išeivių Draugas“ patalpino fotografiją, labiausiai „pyko“ ne už jo darbo pagarsinimą, bet už „pajuokimą“, kam, girdi, atspausstas portretas... be rankos: ar tik nenorėta nurodyt, kad apsigovusių ranką nukirsti reikia?

Geriau čia pasisekė „Pašalpos“ skyriui, bet ir ta draugija čia isteigta neiškarto. Atvykus čia lietuviui kunigui pirmą sykį ant tam tyčia sušaukto ir geriausiai pagarsinto susirinkimo teatsilankė...vienas žmogus. Laikui bėgant visgi savo naudos supratimas prašalino ir baimę kunigo ir susirinkimų, dabar tas „Pašalpos“ skyrius turi kelius desėtkus narių.

Dvasinius lietuvių reikalus aprupina vietinis kamendorius, kun. Orr, kurs pats paeidamas iš vokiečių pramoko lietuvių kalbos. Nekartą tartasi čia užkviesti ir lietuvius kunigus pasidarbuot greta Orr'o, isteigti Šv. Kazimiero Parapijinės skyrių, viskame prisidėti prie bendro Škotijos lietuvių gyvenimo, bet pasipriešinus tam vykupui, žinoma, ne be žinios vietinių kunigų, Motherwell'is likosi pilnoj kunigo Orro žinyboje. Dabar lietuviai kunigai visgi retkarčiais čia atsilanko, bet jau nebažnytiniais reikalais, o ant pamaldų, o tik ant šiaip jau susirinkimų pašaliniais reikalais. Patįs Motherwell'io lietuviai ant pamaldų, lietuvių kunigų laikomu, atsilanko į Carfin'ą, Craigneuk'ą, Mossend'ą. Nuo pastarojo tėra vos pora varstų, nuo pirmųjų vietų dar arčiau, be to Mossend-Craigneuk'ą su Motherwell'iu jungia elektriško tramvajaus linija, kuri praeina visai arti ir nuo Carfin'o.

Motherwell'ij yra irgi žmonių save „socialistais“ vadinančių, nors ir netaip daug, kaip Carfin'e. Be duonkepio turi, rodos, savo sąjungos kuopą, bet narių šioji daug turėti negali: neįėjo dar į madą čia „socializmas“.

Nebutų teisinga sakyti, kad Motherwell'io lietuviai visai neimtusie prie skaitymo, nežinģeidautų apie tą, kas pasaulyj destasi. Kad daugelis tikrai jokių neturi reikalavimų išskiriant alaus pantės, nemažai kas ir pasiskaityti mėgsta. Taip „Išeivių Draugo“ čia gaunama nuo 20 iki 30 ekzempliarių, pareina ir kiti laikraščiai iš Lietuvos bei Amerikos. Ypač padidėjo skaitančių skaitlius kilus kare.

Garbinga Išeivių Draugo Redakcija!

15 Lapkričio š.m. teko man buti ant visuotino Bellshill'io ir Mossend'o Susirinkimo, ant kurio buvo renkami delegatai visuotinam Škotijos lietuvių suvažiavimui, delei rinkimo aukų nukentėjusiems nuo karės Didžiosios Lietuvos lietuviams. Į delegatus tapo išrinkti žmonės visokių pažiūrų.

Tarp kitko buvo užminta, kad socialistų partija tveria dar ir kitą komitetą delei rinkimo tų aukų ir buk viena partija gal užkenkti kitai. Mano nuomone čionai visiškai priešinga, aš manau kad ir butų desėtkas komitetų rinkimui aukų, tad da geriau, tada daugiau surinksim aukų, nes vienas rupis pasistengti prieš kitą, o Lietuvai bus didesnė nauda. Svarbu yra čion tik tas kam tos aukos pateks, ar klerikalams, ar socialistams, ar

bus dalinamos perdėm neskiriant nė vieny, nė kitų; tas prigulės, suprantama, nuo to, kokie prigulės prie tokio komiteto Lietuvoj kuris dalis aukas.

Ant kiek yra žinoma Lietuvoj žmonės veik visiškai į partijas nesiskiria, o jeigu ir yra koks sociališku pažiūrų, tai, gal, tik kokiam miestelyj, ir tai, tokių labai mažai. Čionai gi, Škotijoje ir Amerikoje, yra socialistų gana dikčiai, taigi ir čion aš nematau nieko blogo, jeigu jie rinks aukas skiriam ir šelpo savo tiktai pažiūrų žmones, kuriuos galės aprupinti daug geriau, negu ta partija, kuri turės dikčiai daugiau reikalaujančių.

Ant galo aš manau, skirtumas. Čion rinkime ir dalinime aukų turi menką svarbą. Geidimas mano yra tik tame, kad tas aukas gautų Didžiosios Lietuvos lietuviams, suvalkiečiams ir kauniečiams, kurie daugiausiai yra nukentėję ir kurie tikrai reikalauja pašalpos.

Didžioji Lietuva jau seniai dusauja ir laukia tų mūsų aukų ir vieton tų tuščių mūsų derybų kam aukas rinkti, rinkime ir neškime visi kas tik gali, senas ir jaunas, mažas ir didelis.

Baigdamas tuos kelis žodžius prisinučiu atką nuo savęs £10, kuriuos Išeivių Draugas tuom tarpu teiksisi priimti ir man pakvitavoti.

Visados prielankus savo tėvynėi.

Petras Bancevičia.

Bellshill, 17 Lapkričio 1914.

Iš. Dr. red. pr. Mūsų nuomonę, kurio skiriasi šiek-tiek nuo augščiau padėtos, išreikšim Iš. Dr. numerij 37.

AUKOS per Išeivių Draugą del LIETUVOS nuo karės NUKENTĖJUSIŲ.

N. 35 Iš. Dr. pagarsinta £10 15s. p. Petras Bancevičia - 10 0s.

Viso labo - - £20 15s.

Rėd.-l. idėjas Kun. J. Norbutas

Glasgow'o jaunieji blaivininkai rengia

vakarą su šokiais ir teatru
27 lapkričio, pėtnyčioje
(£10 Govan Street.)

Bellshill Theatre

DAILIAUSI ir AIŠKIAUSI
PAVEIKSLAI.

Vaidinimai du kartu kas vakarą
ant 7 ir 9.

PIGIOS KAINOS:
3d 6d ir 9d